

ŠVIETIMO DARBUOTOJŲ KONFERENCIJA NE VISIEMS ŠVENTĖ

UŽ KĄ TOKIOS PATYČIOS?

Ėjau į konferenciją pasveikinti pedagogus, perduoti jiems linkėjimus, papasakoti apie opiausias problemas.

Tačiau iš vieno leidinio eilinį kartą susilaukiau pasityčiojimo. Viskas apversta aukštylų kojom. Konferencijos dalyviai - liudininkai: tikrai neraginau aš jų "atgavinti gamybą", apie švietimą kalbėjau tiek, kiek reikia (teigiama, kad visai nekalbėjau), pagaliau ir puokštę R.Šinkūnui įteikiau ne aš, o padėjėja A.Kaupienė. Ir kodėl ji pavadinta "gimtadienio puokšte?..."

Logiškai pagalvojus, išryškėja lygiagrečiai. Kažkada, nuoširdžiai norėdamas padėti Rokiškio psichiatrijos ligoninei, susitikime neapdairiai pakritikavau Rusiją, kad ten įmonių darbuotojų atlyginimai vėluoja kelis mėnesius. Už tai "Respublikos" korespondentė parašė trumpą žinutę, kur keliuose sakiniuose, kaip ir viename rajono leidinyje dabar, buvo išspausdintos kelios melagystės. Ir dar "Dviračio šou" tai pasigavo. Šį kartą taip pat paminėjau Rusiją, dėl kurios kritikos neatleidžia žiniasklaida, įsimylėjusi ar net tarnaujanti A.Paulauskui, sugebėjusiam išsaugoti teisės saugos bejėgiškumą, kai sėdėjo jos viršūnėje (8 mlrd. Lt "prichvatuota", 1,4 mlrd. Lt išvogta bankuose ir nebuvo nė vieno kalto...).

Noriu priminti tai, ką išsakiau konferencijoje.

MES PRANAŠESNI UŽ RUSIJĄ

Tariama brežnevinių laikų gerovė praėjo ir nebegrįš. Tada komunistai gyveno iš žaliavų, saviems leido naudotis turtais

ir privilegijomis gana saikingai, todėl ir paprastiems mirtingiesiems šiek tiek kliūdavo.

Dabar buvę komunistai pasidarė naujaisiais kapitalistais, valdo gamybą ir bankus. Lygiai tas pats ir Lietuvoje. Premjeras V.Černomyrdinas, turtingųjų ir bankininkų atstovas, "privirė košės". Nomenklatūriniais metodais vietoje jo buvo paskirtas jaunesnis premjeras, dabar padarytas "atpirkimo ožiu" dėl finansinės krizės. Atėjęs į valdžią V.Černomyrdinas gal ir išmokės atlyginimus šachtininkams ir kitiems iš amerikiečių paskolų. O kas toliau?

Rusijoje geri žmonės. Tai patyriau gyvendamas Irkutsko srityje. Jie nuo komunistinio režimo nukentėjo net daugiau nei lietuviai.

Fašizmas nusinešė 25 mln. gyvybių, komunistų sąskaitoje 80 mln. Tai paskaičiuota Vakaruose. Buvusių KGB karininkų veiklos apribojimas - tai tik smulkmena. Reikia galvoti apie II Niurnbergo procesą komunistiniam režimui.

Lietuvoje ano Seimo dauguma kūrė įstatymus turtingųjų mažumai. Dabar mes, dešinieji, sulaukome buvusių komunistų, dabar kapitalistų, savivaliavimą. Žiniasklaida, ypač kairioji, nemini ir neminė, kad į praėjusių metų biudžetą surinkta 2,3 mlrd. Lt daugiau - vos ne pusantro karto daugiau nei 1996 m. Ir visa tai daugiausia griežtinant teisėtvarą, gerinant muitų, mokesčių surinkimą. Tai paskirstoma daugiausia socialinėms reikmėms. Mokyklose, bent jau maitinant mokinius, tai galėjome pastebėti. O kur dar mokytojų atlyginimai! Apie jų kėlimą aš visai nekalbėjau, mes tik vykdome savo pažadus. Nekėlė atlyginimų taip kaip priklausė buvusi LDDP dauguma, nieko gero nesitikiu iš centristų, kurie ateityje gali turėti Seime daugumą...

CENTRO NĖRA IR NEBUVO

Pabandykite man įrodyti, kuo skiriasi rajono tarybos narys LDDP atstovas R.Žiulys nuo socdemo V.Vilio ar nuo centristo V.Šliko. Visi jie buvę kolūkių pirmininkai. Vykstant reformoms, jie daugiausia pergyveno, kad valdžia slysta iš rankų. O baisiausia buvo ir yra tai, kad valdžioje atsiranda ne savas partietis. Juk taip buvo įprasta: būk geras aukščiau stovintiems saviems ir viskas eis, kaip sviesu patepta, bus ir garantijos dėl ateities...

Nenuostabu, kad dar gerokai iki rinkimų V.Adamkui atvykus į Rokiškį, V.Šlikas lydėjo jį į susitikimą pas D.Mediką,

kur R.Žiulys bei kiti aiškino jam kolūkiškas tiesas, kurių jis nelabai suprato, tačiau nesusitiko nei su rajono meru, nei su rajono konservatoriais...

Dabar Seime LDDP, socdemai, centristai labai vieningai gina sugautą stambiu mastu sukčiaujant centristą A.Butkevičių ir daugelyje sričių, ypač demagogijoje, niekuo nesiskiria vienas nuo kito.

MŪSŲ RAJONAS TIKRAI NESKRIAUDŽIAMAS

Praėjusiais metais patikslinant biudžetą, Rokiškio rajonui buvo pridėta 2 mln. 800 tūkstančių Lt, Klaipėdos rajonui 900 tūkstančių - Zarasų - 500 tūkstančių.

Svarstant šiuos klausimus, girdėjome Zarasų rajono atstovo P.Papovo audringus pasisakymus. P.Šalčius visai nekalbėjo. Kam kalbėti, jei viskas jau padaryta. Be to, valstybė prisiėmė sau 3 mln. 88 tūkstančių Lt rajono skolą.

ŠVIETIMO NEPAMIRŠAU

Kalbėdamas apie švietimą akcentavau, kad Rokiškio rajonas išskirtinis. Labai išplėsta mokymo - kultūros įstaigų infrastruktūra.

Jeigu pagal vieningus rodiklius (rajo no plotą, gyventojų skaičių, jų socialinę sudėtį) 1998 metams paskaičiuotas greitimam Kupiškio rajonui biudžetas buvo 6 mln. Lt didesnis nei pagal įvykdymą, tai Rokiškio rajonui 6 mln. Lt pritrūko. Seime, Vyriausybėje buvo nutarta pridėti tuos 6 mln. Lt Rokiškiui.

Todėl reikia kalbėti ne apie "bado dietą", o apie tai, kaip taupyti lėšas, kaip optimaliai sutvarkyti mokyklų tinklą. Pagaliau kituose rajonuose meninio lavinimo centrų iš viso nėra. Būkim biedni, bet teisingi. Neverskime visos kaltės vien valdžiai. Juk svetimame rajone pagal nustatytus rodiklius pakvipo prabanga, o mūsų rajone, papildomai gaudami 6 mln., vis dar kalbame apie "bado dietą".

Perdaviau pedagogams didžiulį prašymą: Lietuvai labai reikia jaunų, išsilavinusių, kultūringų, mylinčių Tėvynę žmonių, pasiryžusių dirbti šaliai. Juk Lietuvos ateitis bus jų rankose. Dar linkėjau pedagogams meilės vaikams, sėkmingo darbo ir tikėjimo Tėvynės Lietuvos ateimi. Tačiau tai kai kurie žiniasklaidininkai tikriausiai vis dar laiko "buržuaziniu nacionalizmu" arba nesuprantamais žodžiais, kurių visuomenei negalima sakyti.

Petras Šalčius
Seimo narys

VALDYBOS POSĖDIS: gėlės, sveikinimai ir pabaksnojimai

Trečiadienį rajono valdybos posėdis prasidėjo netradiciškai: rajono meras Vytautas Masiulis ir Rokiškio miesto seniūnas Antanas Garuolis atėjo su gėlių puokštėmis. Netrukus paaiškėjo, kam jos skirtos.

Meras valdybos narius bei kitus posėdžio dalyvius supažindino su seniūno rinkimų Juodupėje rezultatais. Juodupės ir aplinkinių kaimų gyventojai, anot mero, entuziastingai ėję balsuoti, seniūne išrinko Liuciją Bliūdžiuvienę. Ši ir gavo tas dvi puokštes. Aišku, išklausė ir gerų palinkėjimų. L. Bliūdžiuvienė pažadėjo dirbti taip, kad kitą kartą surinktų dvigubai daugiau balsų.

Meras į posėdį atskubėjo iš teatro trupės palydėtuvių į Ispaniją, todėl nesuspėjo pasiimti savo pasirašyto potvarkio, tačiau visus patikino, kad L. Bliūdžiuvienė seniūne patvirtinta nuo trečiadienio, t. y. rugsėjo 2 dienos.

V. Masiulis, padėkojęs rinkimų komisijos nariams, dirbusiems visuomeniškai, vėl "įgėlė" žiniasklaidai, rinkimus

pavadinusiais raiša demokratija. Pasak rajono vadovo, tai įžeidė visus juodupėnus. Jis tikisi sulaukti to spaudos leidinio atsiprašymo.

Vakar S. Bliūdžiuvienė pristatyta seniūnijos kolektyvui.

Po sveikinimų, palinkėjimų ir pabaksnojimų valdyba ėmėsi darbo pagal nustatytą dienotvarkę. Buvo nagrinėjama 17 klausimų.

Daugiau kaip 20 - čiai Rokiškio miesto ir kaimų gyventojams patvirtinta nuosavybės teisė į pastatus. Tą patį norėta padaryti ir Žiobiškio žemės ūkio bendrovei, pretendavusiai į grūdų sandėlius, tačiau šio klausimo sprendimas atidėtas, kol baigsis šios ir kitos bendrovės teisiniai ginčai.

Nuo rugpjūčio 1 d. iki lapkričio 1 d. nuspręsta mokėti socialinę pašalpą Kamajų seniūnijos Trunciškių kaimo gyventojai Reginai Papiragai, nuo liepos 1 d. iki spalio pradžios - Obelių seniūnijos Kreščionių kaimo gyventojai Vitai Petrauskienei, nuo rugpjūčio iki lap-

kričio - rokiškietei Jelenai Strelnikienei.

Iš dalies pakeisti ankstesni valdybos potvarkiai, kuriais dviem moterims buvo atstatyta nuosavybės teisė į žemę. Vadovaudamasi apylinkės teismo sprendimais, valdyba nutarė šioms moterims kompensaciją išmokėti pinigais.

Rokiškietis Romas Mikalauskas rajono valdybai buvo pateikęs prašymą atleisti jį nuo 1998 metų žemės nuomos mokesčio už 1050 kv. m žemės sklypą, kuris yra Stoties gatvėje. Išsiaiškinus prašytojo materialinę padėtį, valdyba jo neatleido nuo mokesčio. Be kita ko, rajono meras papriekaištavo seniūnijų socialinės paramos inspektoriams, kad jie tiksliau išsiaiškintų, kam ir kokia parama iš tiesų reikalinga, kad valdybai nereikėtų svarstyti nepagrįstų prašymų.

Apie kitus posėdyje svarstytus klausimus, dėl kurių kilo aštresnės diskusijos, - kituose laikraščio numeriuose.

Vygandas Pranskūnas

Tarp rublio ir dolerio karas vyksta jau seniai.

Rublio ir dolerio kova ekonomistų ir politikų vadinama trečiuoju pasauliniu karu, kuris dabar artėja į pabaigą. Doleris pakilo į lemiamą ataką, o rublis taip nusilpo, kad jo prezidentas Borisas Jelcinas priverstas maloniai šypsotis ir spausti ranką dolerio prezidentui Bilui Clintonui, neseniai viešėjusiam Maskvoje.

Doleris Maskvoje jau kainuoja daugiau kaip 9 naujuosius rublius. Per naktį, kol bus spaudinamas šis laikraštis, rublio kursas gali nukristi dar labiau. Maisto produktai Maskvos parduotuvėse pabrango 50 procentų. Labiausiai - importiniai. Maskviečiai ir, žinoma, kitų Rusijos miestų gyventojai "šluoja" iš parduotuvių viską, kas gali praversti ateityje.

Rusijos ekonominę ir finansinę krizę galėtų sulaikyti nebent stipri vyriausybė, bet jos nėra, nes Valstybės dūma jau vieną kartą atmetė V. Černomyrdino kandidatūrą į premjerus.

Kiekviename kare nuostolių paprastai turi abi kariaujančios pusės. Tad ir doleris iš šio karo gali išeiti apipešio-

tas ir apdaužytas. Šią savaitę jo kursas buvo nukritęs iki žemiausio šių metų kurso pagrindinių Europos valiutų atžvilgiu. Atpigo nafta ir grūdai.

Kai du pešasi, sakoma, laimi trečias. Tačiau šiame kare trečiųjų nebus, nes didžiulės Rusijos finansinė krizė skau-

jamas gaunančio už pieną, sodybą.

Negalima teigti, kad mūsų valdžia nereaguoja į pavojaus signalus. Sustabdytas visų šviežių pieno produktų, fermentinių sūrų, sviesto, pieno konservų bei miltelių eksportas į Rusiją. Atsižvelgiant į vėluojančius iš Rusijos atsiskaitymus už parduotus maisto produktus, numatoma teikti papildomą kreditinę paramą pieno ir mėsos įmonėms. Jei Rusijoje gilėtų finansinė krizė ir trukdytų tarptautiniams atsiskaitymams, mūsų Vyriausybė pasirengusi taikyti kitas rinkos apsaugos priemones.

Dabartinius įvykius geriau suprastume paskaitę rusų rašytojo disidento Ivano Buničiaus knygą "Partijos aukšas". Jos tęsinyje jau galima parašyti, kad trečiasis pasaulinis karas baigiasi. Baigiasi be šūvių ir bombų sprogimų. Rublis taip ir nesugebėjo egzistuoti šalia galingo dolerio.

Gera būtų, jei Lietuva iš tos finansinės balos išbristų bent apysausė.

Stasys Varneckas

AR JAU BAIGIASI TREČIASIS PASAULINIS?

džiai palies visos planetos ekonomiką. Padariniai jaučiami ne tik Londono, Paryžiaus ar Bonos biržose, bet ir Lietuvoje. Tiesa, mūsų premjeras G. Vagnorius jau ne kartą tikino, kad Lietuvos valstybė išvengs Maskvos krizės padarinių, tačiau jis diplomatiškai nutyli, kaip skaudžiai nukentėjo Lietuvos verslininkai, su Rusija turintys prekybinių ryšių, ten realizuojantys savo produkciją. Rokiškėnams ryškiausias pavyzdys - staigus AB "Rokiškio sūris" akcijų kritimas. Jei tai tęsis ilgiau, Maskvos krizės padariniai ateis į kiekvieno rajono ūkininko, pagrindines pa-

DVI PROGOS PASIKALBĖTI SU ELENA RUPLĖNIENE

- Pasikalbėjime, Elenut, apie praeitį. Ir proga yra. Dvi progos.
- Pasikalbėjime, - sutiko Elena Ruplėnienė, Rokiškio spaustuvės direktorė, kurią daugelis ją pažįstančių vadina švelniai - Elenute. - O gal geriau imk ir parašyk, ką jau žinai. Kam tie dialogai?..

PIRMOJI PROGA

Dvasinės konspiracijos laikais apie tai, žinoma, nebūčiau rašęs. Ir Elenutė nebūtų pasakojusi. Menka tada buvo garbė, o

Elena Ruplėnienė. 1988 - ieji.

gal net biografijos minusas, kad esi ne proletariškos, o, pavyzdžiui, bajorų kilmės.

- Vis dėlto turiu bajorišką kraujo, - lyg juokais, lyg rimtai pasakė man kartą Elenutė, kai iki progos rašyti dar buvo toli. - Mano tėtis, Eugenijus Chatkevičius, kil-dino save iš senos ir garsios Lietuvos bajorų šeimos. Jo protėviai dėl valdžios, dėl įtakos varžėsi su tokiomis garsiomis pavardėmis, kaip Radvilos, Pacai, Oginskiai.

Devynioliktame ir šiame šimtmečiuose Chatkevičių giminė jau nebuvo tokia garsi, o Elenos tėtis, maža to didelio geneologinio medžio šakelė, gyveno dabartiniame Raseinių rajone, netoli Betygalos ir Maironio apdainuotos Dubysos. Ūkis buvo nedidelis, gal 12 ar 13 hektarų, bet su žmona Tatjana, turtingo radviliškio ūkininko dukra, kalbėdavo lenkiškai, nors savo šešių vaikų tos kalbos ir nemokė. Vairiai augo lietuviais.

1945 - aisiais, antrą kartą užėjus rusams, bajoras Eugenijus Chatkevičius buvo pripažintas liaudies priešu ir dešimčiai metų pasodintas į Komi autonominės srities lagerius, dirbo Uhtos šachtose.

Tačiau šio rašinio dingstis vis dėlto ne bajoriška, o visai proletariška Elenos Ruplėnienės - Chatkevičiūtės gyvenimo dalis. Ir ne tokia jau trumpa: rytoj sukan-ka lygiai penkiasdešimt metų, kai Elenutė dirba poligrafininke. Jubiliejus ir, be to, auksinis.

Pirmiausia buvo Raseiniai, rajono laikraščio spaustuvėlė. Vėliau Biržai, Ariogala, Šeduva. Ir pagaliau Rokiškis. 1960 - aisiais prasidėjo bajoraitės Elenos rokiškietiška, proletariška biografijos dalis, kuri tęsiasi štai jau beveik keturis dešimtmečius.

Atmintyje pilka kasdienybė neilgai užsibūna. Pasilieka tik neeiliniai įvykiai, kuo nors sujaudinę ar krestelėję. Biržuose Eleną Chatkevičiūtę pašalino iš komjaunimo. Mat prisirašydama ji nuslėpė savo bajorišką kilmę, nepasakė, kad tėtis liaudies priešas ir kaltę atperka tolimuose lageriuose. Tiek to, pagalvojo tada Elena, gyventi galima ir be komjaunimo...

Ariogalos periodas irgi įsimintinas. Ir vis dėl to nelemtų klaidų, kurios persekioja kiekvieną spaustuvininką. Rinkdama tekstą "Niekas Lenino užmiršti negalės", žodelyje "užmiršti" ji praleido raidę r. Triukšmas kilo didelis, nors baigėsi tik papeikimu. Už antrą neatidumą - Stalainą vietoj Stalino - Elenai teko atsisveikinti su spaustuve. Tiesa, laikinai, nes poligrafijos darbininkų labai stigo, ir valdžia ją greitai pakvietė grįžti, išpėjusi, kad tokių klaidų nedarytų ir Stalino autoriteto nemenkintų.

ANTROJI PROGA

Kita proga pokalbiui su Elena Ruplėnienė irgi neeilinė: šiomis dienomis sukan-ka lygiai 70 metų, kai Rokiškyje įsikūrė spaustuvė. Nuo 1970 -ųjų iki šių die-

nų direktore dirba Elenutė.

Žurnalistas Jonas Mažeikis, tyrinėjęs Rokiškio spaustuvės istoriją, sudarė sąrašą žmonių, dirbusių Rokiškio spaustuvėje. Sąrašas išpūdingas - 94 pavardės. Daug buvo epizodinių, kurie, mėnesį, metus, dvejus pakvėpavę spaustuvės švino garais, skubiai ieškodavo priebėgos kitur. Tokie išdilo ir iš Elenos Ruplėnienės atminties. Užtat joje visada pasiliks jau Anapilin pasitraukę Veronika Jakaitienė, Fiodoras Šeršniovas, kurie visą gyvenimą, kaip ir Elena, buvo ištikimi poligrafijai. O kaip neprisiminti linotipininko Petro Remeikio, ilgus dešimtmečius rinkusio rajono laikraščių tekstus? Arba Birutės Švedienės, Vidmanto Čelkio. Ir šiandien jie dar nepamiršta kelio į spaustuve, o užsukę ir Elenutei primena jaunas dienas, taip, atrodo, greitai nugrimzdusias į praeitį.

Daug šviesių dienų buvo Rokiškio spaustuvės septyniasdešimtmetėje istorijoje. Būta ir tamsių. Du kartus, anot Elenos Ruplėnienės, Rokiškio spaustuvė patyrė žlugdančias nesėkmes. Pirmą kartą tada, kai ji kažkieno valia buvo prijungta prie Panevėžio. Netekusi savarankiškumo, prarado ir perspektyvas. Antrą kartą - pernai. Gaisras sunaikino produkcijos ir žaliavų už aštuoniasdešimt tūkstančių litų, privertė susiglausti ankštose buvusio sandėlio patalpose. Ateitis nelabai šviečia. Reikėtų didelių investicijų, būtina pasenusią techniką keisti kompiuterine įranga. Ir konkurentai nesnaudžia.

Štai šią savaitę Rokiškyje įsikūrė Utenos spaustuvės užsakymų priėmimo punktas. Konkurencija bus nelengva, nors rokiškėnai į savo spaustuve, dabar UAB "Klišė" vadinamą, kelio dar nepamiršta. Juos čia visada pasitinka maloni Elenos Ruplėnienės šypsena, giedras akių žvilgsnis.

Stasys Varneckas
Nuotraukos iš Rokiškio spaustuvės archyvo.

Rokiškio spaustuvininkai prieš 30 metų. Pirmoje eilėje (iš kairės) Nina Kairienė, Elena Ruplėnienė, Birutė Švedienė, Genė Šukienė. Antroje eilėje - Petras Remeikis, Veronika Jakaitienė, Fiodoras Šeršniovas, Konstancija Zakarevičienė, Vidmantas Čelkis ir Vytautas Ruplėnas.

"Obeliuose 1954 metais gavau aukso medalį"

Taip sakė dabar Kaune gyvenantis gerai žinomas architektas Petras Stankevičius.

- Mano tėvai prieškaryje Svobiškio kaime turėjo nemažą ūkį. Tik per gerus žmones pokario metais jie ir mes, vaikai, išvengėme Sibiro tremties. Netoli nuo mūsų buvo Sipailišio kaimas, o ten gyveno daug rusų sentikių. Jie užstojo ir valdžiai bei stribams aiškino, kad mano tėvai dori žmonės. Beje, karo metais buvome priglaudę rusų karo belaisvį. Tačiau šeimai teko daug iškentėti. Kai kūrėsi kolūkiai, žmonės sakė, kad į juos stos tik tada, kai Stankevičiai parašys pareiškimus. Apylinkėje liko beveik vieni biedniokai, geriau gyvenę ūkininkai gyvuliniais vagonais jau buvo iškeliavę į Sibirą.

Tėvą iškviatė į Svobiškį, stribai gąsdino ir mušė. Žmogus - ne geležinis. Neišlaikė kančių ir mirė.

O aš labai norėjau mokytis. Baigęs Svobiškio pradinę, mokslus tęsiau Obelių vidurinėje. Mano klasėje mokėsi Laima Jakutytė, Pranas Eigminas, Jonas Skeivelas. Kitiems gal ir ne viską sako šios pavardės, todėl galiu paaiškinti, kad žurnaliste Laima Jakutytė - Matviekienė daug metų ruošia populiarias radijo laidas "Sveikata", Pranas Eigminas - Vilniaus universiteto prorektorius, gabus dziudo treneris, Jonas Skeivelas - habilituotas mokslų daktaras.

Obelių vidurinėje mes, pokario metų alkani ir vos ne basakojai moksleiviai, labai troškome mokslo, tačiau buvome gana išradingi, laisvalaikio iki išnaktų ruošdavome spektaklius. Visa tai mums įskiepi-

jo talentingi ir geros širdies mokytojai, kurių atminimą iki šiol saugau širdyje, - pasakojo ponas Stankevičius.

Baigęs Obelių vidurinę mokyklą aukso medaliu, jis studijavo architektūrą Kaune.

- Mums dėstė dar prieškaryje garūs skulptoriai, menininkai Stasys Ušinskis, Jonas Vaitys, Alfonsas Ja-

- Jaučiu tėviškės palaimą, - sakė kaunietis Petras Stankevičius.

nulis, Antanas Zmuizdinavičius, Robertas Antinis, Vladas Žuklys, kiti žinomi meno žmonės.

Neišdilo iš atminties bendravimas su poetės Salomėjos Nėries vyru Bernardu Bučiu.

Baigęs studijas Petras Stankevičius dirbo Kauno miesto Panemunės rajono architektu. Jam daug kartų teko kovoti su biurokratais, valdininkais, norėjusiais Kauną matyti kaip eilinį miestą "plačiojoje tėvynėje". Tačiau visada surasdavo ir savo pritarėjų, suprantančių, kad Laikinoji sostinė savita architektūra turi išlikti.

Sausio įvykių dienomis Petras Stankevičius buvo savo organizacijos įgaliotinis.

- Mano žmona Sigutė, Mastaičių žemės ūkio mokyklos prancūzų kalbos dėstytoja, ištisą parą organizavo valgyklos darbą. Vežėme maistą į Stitkūnų ir Jūrągių televizijos retransliacijos stotis ten budėjusiems ir dirbusiems žmonėms, rūpinomės, kad kuo daugiau žmonių ateitų į šių objektų apsaugą, - sakė pašnekovas.

Obelius ir Rokiškį Petras Stankevičius aplanko kasmet po kelis kartus. Dažnai su molbertu.

- Nuėjus Obeliuose į savo mokyklą, širdis suvirpa. Tiek prisiminimų. Net šulinys išlikęs. Nesu labai sentimentalus, tačiau iš ten startavau į prasmingą gyvenimą. Kaune ar kur kitur sutiktas kraštietis - savotiškas džiaugsmas. Juk mūsų ne tiek daug, todėl turėtume padėti vieni kitiems, ypač tausoti iš Rokiškio kilusius talentus. O jais šis kraštas turtingas. Tik gaila, kad ne viską apie juos žinome. Gal kar-

tais dėl to ir mes patys kalti, - sakė ponas Petras.

Šiuo metu P.Stankevičius Kaune turi individualią projektavimo firmą, interjero ir kitų darbų veiklą sėkmingai vysto Lietuvoje gerai žinomuose "Senukuose".

Laisvalaikio tapo.

- Turiu nemažai Obelių, Rokiškio apylinkių vaizdų, esu drobėje įamžinęs ne vieną savo kraštietį, ruošiu dovanų ir Rokiškio miesto 500 metų jubiliejui, - sakė "Pragiedrulių" korespondentui mūsų kraštietis.

Rimantas Jurgelionis
Autoriaus nuotrauka

Šių metų pradžioje Čelkių durpyne baigta įrengti pieno atliekų utilizavimo aikštelė. Į ją UAB "Rokiškio sūris" automobiliai per parą atveždavo ir išpildavo po kelis šimtus tonų atliekų. Lietinga vasara savotiškai patikrino UAB "Kavoliškis" statybos aikštelės patvarumą. Gamta šioje dvikovoje buvo pajėgesnė - į Audrupio upelį pateko keletas kub. m pieno atliekų.

NIEKAS NENORĖJO PRIPAŽINTI KALTĖS

Rajono aplinkos apsaugos agentūros viršininkas Vidmantas Bražiūnas informavo, kad pirmoji nelaimė atsitiko liepos 25 dieną. Apie avariją agentūrai "Rokiškio sūris" nepranešė. Tik vėliau vietos gyventojas paskambino ir pasakė, kad į upelį bėga baltas vanduo. Kadangi Audrupis įteka į Audros upę, kurios vandenis "Auksinio karpio" bendrovė naudoja žuvims auginti, tad kilo pavojus karpų gyvybei. V.Bražiūnas sakė nežinąs, kokių nuostolių patyrė minėta bendrovė, nes į privačias valdas agentūra nesikišanti, nors, suprantama, sunerimusi, kad teršalai nepatektų į Sartų ežerą. O štai už užterštą Audros upės vandenį "Rokiškio sūriui" pateiktas 17 100, 43 Lt ieškinys.

Agentūros viršininkas stebėjosi, kad dėl avarijos niekas nenorėjo prisipažinti savo kaltės. Vieni teigė, jog kalčiausia gamta, tiek daug iš dangaus papilusi vandens, kiti - jog netikęs ministerijos eksperimentas šitaip utilizuoti atliekas. Bet, anot V.Bražiūno, kai vyko statybos, užsakovas privalėjo kontroliuoti, kad darbai būtų atlikti kokybiškai.

"Rokiškio sūrio" atstovai paaiškino agentūrai rašė, jog nuotekos į apsauginį melioracijos griovį, o iš jo į Audros upę pateko po smarkaus lietaus. Liepos

ŽUVYS PIENO UPĖSE NEGYVENA

27 dieną tai pastebėjus, griovys buvo skubiai užtvėntas, drenažo vamzdis - užkimštas.

Pagal normatyvus vienam litre vandens tegali būti 17 mg teršalų. Šį kartą jų buvo 23 400 mg.

"Rokiškio sūrio" direktoriaus įsakyму, už Čelkių komplekso priežiūrą atsakingu buvo paskirtas santechnikas ir šilumos tinklų meistras Algimantas Šinskas, kuriam agentūros viršininkas tekstelėjo 700 Lt baudą.

Pasak V.Bražiūno, jei į Čelkius buvo išvežta daug pieno atliekų, o prilijo dar daugiau, tai, be jokios abejonės, utilizacijos komplekse ištisą parą turėjo budėti žmonės, ten būtinai reikėjo sutelkti techniką. Deja, taip pasielgta kažkodėl nebuvo.

AUDRA PIENU PAGIRDYTA ANTRĄ KARTĄ

Rugpjūčio 11-osios rytą agentūra iš "Rokiškio sūrio" transporto skyriaus gavo pranešimą, kad Čelkių durpyne sandėliuojamos atliekos pragraužė kanalo šlaitą. Atliekos pateko į Audrupio upelį ir į Audros upės baseiną. Apie tai informavęs skyriaus viršininkas p. Kubilius sakė, jog atliekos gali užteršti Audros žemupyje įrengtus ir eksploatuojamus "Auksinio karpio" tvenkinius. Šį kartą apie avariją agentūrai buvo pranešta nedelsiant.

V.Bražiūnas "Rokiškio sūriui" parašė privalomą nurodymą: kol bus likviduoti avarijos padariniai bei sustiprinti

apsauginiai pylimai, atliekų vežimą į Čelkių durpyną nutraukti. Kad panašios situacijos nepasikartotų, nurodyta durpyne budėti visą parą.

"Rokiškio sūriui" nieko kito neliko, kaip atliekas vežti į Lukštų sąvartyną. Tiesa, dėl to

reikėjo gauti leidimus iš savivaldybės, "Rokiškio komunalininko", Panevėžio regiono aplinkos apsaugos departamento. Sutikimą buvo būtina gauti ir iš netoli sąvartyno gyvenančių žmonių. Visi leidimai ir sutikimai gauti. Iš departamento atėjo raštas, kuriame pažymima, kad į Lukštų sąvartyną atliekos būtų vežamos tik iki spalio 1 dienos.

- Ačiū Dievui, kad atliekos nepateko į tvenkinius, kuriuose auginami karpiai. Jie būtų ėmę plūduriuoti pilvais į viršų, - sakė V.Bražiūnas.

AB "Rokiškio sūris" specialistai buvo išvykę į Ispaniją ir Vokietiją pasidomėti, kaip ten tvarkomos pieno atliekos. Pasirodo, vakariečiai iš jų sugeba pagaminti elektros energiją ir netgi neskaičiuoja, kiek iš to gauna pelno. Jiems svarbiausia, kad neteršiama gamta.

Lietuvoje kol kas viską, kas neberekalinga dovanojame gamtai. V.Bražiūnas sakė, kad pienas - ypatingas teršalas. Įpilk jo stiklinę į šulinį, ir vandens nebegersi. Audros upėje gyvenusios žuvys nuo baltuojančio ir dvokiančio vandens bandė pasprukti, tačiau ne visoms pavyko. Be to, užterštas vanduo apsėmė mišką, gyventojų pievas.

Vakar apie avarijas Čelkių komplekse buvo kalbama rajono savivaldybėje. Pasmerą atvyko ir Panevėžio regiono aplinkos apsaugos departamento direktorius Valdemaras Jakštas, jo pavaduotoja Angelė Plaučiūnaitė.

Vygandas Pranskūnas

Iš policijos suvestinių

Nuo rugpjūčio 31 iki rugsėjo 3 d. policijos pareigūnai nubaudė 11 neblaivių piliečių, pasirodžiusių viešose vietose, 2 - už asmeninio turto vagystes, 1 - už nedidelį chuliganizmą, 11 - už kelių eismo taisyklių pažeidimus.

Rugpjūčio 31 d.

Moteris iš Kavoliškio pranešė, kad ryte gamykloje neberado 2 metų žalos karvės. Nuostolis 1700 Lt.

Rokiškio Taikos gatvės gyventojas neberado prie namo palikto dviračio.

Rugsėjo 1 d.

Gautas pranešimas, kad Juodupėje, savo namų lovoje, diržo kilpoje rastas G.V. lavonas be išorinių smurto žymių.

TŪB "Spektras" savininkas pareiškė, kad 1997 metų spalio 8 d. V.I. iš jo paėmė 10400 litų paskolą, kaip užstatą palikęs stalių cechą, kurį, pasirodo, V.I. nuomojo iš UAB "Rokiškio būtų ūkis". Iki šiol V.I. pinigų negrąžino, pats slapstosi.

Rugsėjo 2 d.

Į Rokiškio ligoninę su sužalojimais galvos srityje atvežtas kavoliškietis G.B. Dėl gautų sužalojimų jis nieko paaiškinti negalėjo.

Vairuotojams primename, kad iki rugsėjo 7 - osios dienos metu būtina važinėti su įjungtais transporto priemonių artimųjų šviesų žibintais.

Vairuotojai, būkite atsargūs, nes gatvėse ir keliuose padaugėjo jaunų pėsčiųjų - moksleiviai skuba į mokyklas ir iš jų.

- LIETUVOJE -**PASKIRTI VYRIAUSYBĖS
ATSTOVAI APSKRITYSE**

Vadovaudamasi Savivaldybių administracinės priežiūros įstatymu, Vyriausybė paskyrė Algirdą Juozą Grabauską Vyriausybės atstovu Marijampolės apskrityje, Gintautą Jakimavičių - Vilniaus apskrityje, Zitą Petronėlę Kriaučiūnaite - Panevėžio apskrityje, Albiną Urbutienę - Tauragės apskrityje, Juozą Vengalį - Telšių apskrityje, Henriką Zabiela - Utenos apskrityje.

**PENSININKAI LIKO
BE RUSIJOS PENSIJŲ**

Daugiau kaip 10 tūkst. Rusijos pensininkų, gyvenančių Lietuvoje, dėl finansinės krizės Rusijoje rugpjūtį vėluoja gauti pensijas.

Kiekvieną mėnesį Rusija perveda 4,4 mln. litų 10 600 Lietuvoje gyvenančių kariškių, našlių ir netekusių tėvų vaikų.

Rusijos ambasados Lietuvoje socialinės rūpybos skyriaus viršininkas Georgijus Maročkinas laikraščiui sakė, jog pirmą kartą pensijos iš Maskvos vėluoja.

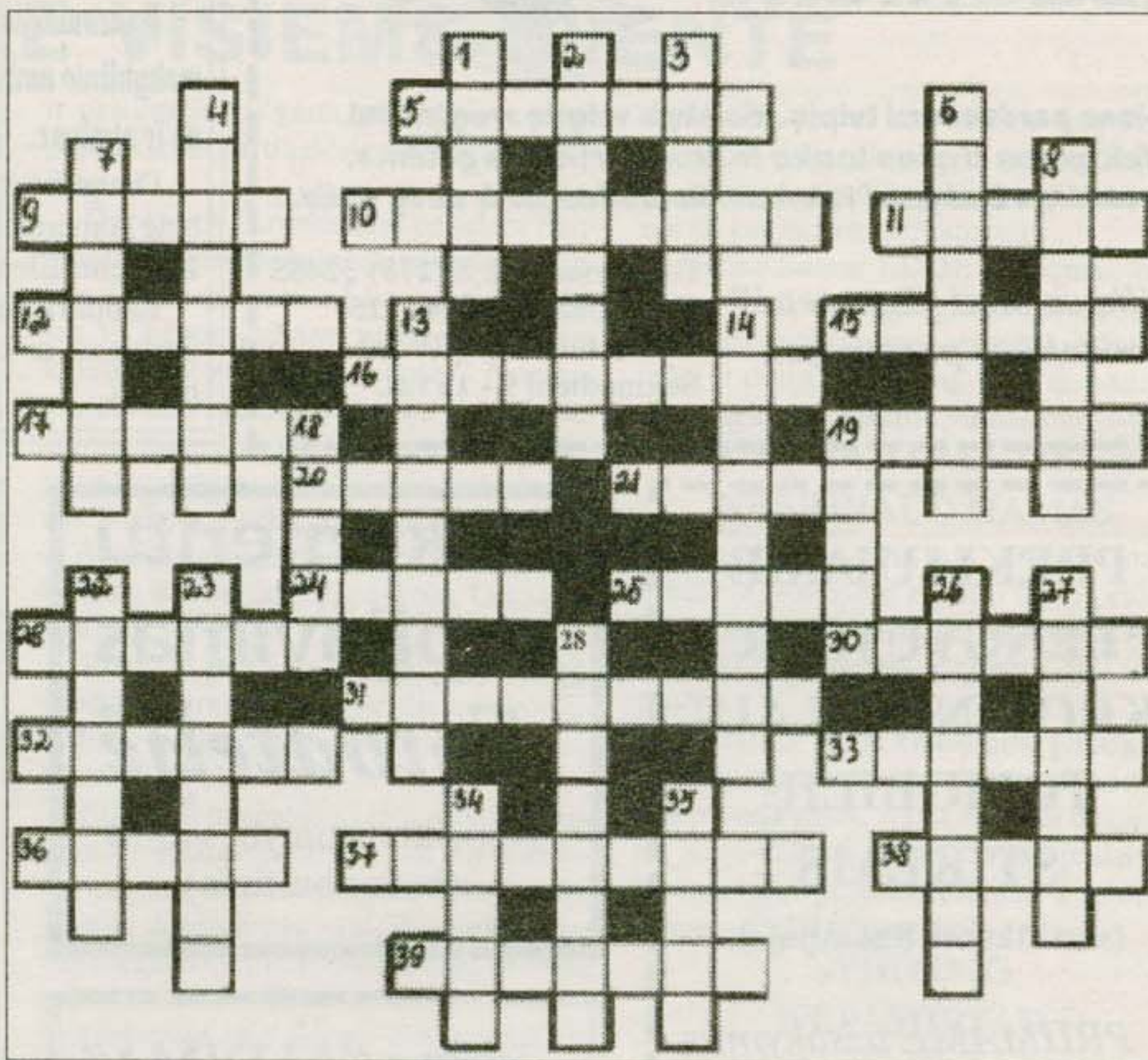
G.Maročkinas teigė, jog pinigai bus gauti šią savaitę.

**VALSTYBĖS KONTROLIERIUS
TURĖS NAUJĄ PAVADUOTOJĄ**

Prezidentui Valdui Adamkui pristatytas kandidatas į Valstybės kontrolieriaus pavaduotojo postą. Tai - Remigijus Pužauskas, dabar vadovaujantis Valstybės kontrolės institucijos Biudžeto kontrolės skyriui.

ELTA**Ratažodžio, spausdinto 46-me numeryje, atsakymai:**

1. Varnas
2. Kmynas
3. Filmąs
4. Maišas
5. Havana
6. Angola
7. Arabas
8. Krymas
9. Reidas
10. Asveja
11. An-kara
12. Kalnas
13. Bankas
14. Diskas
15. Sargas
16. Gotika
17. Irisas
18. Marsas
19. Faksas
20. Rapsas
21. Kamera
22. Savana
23. Kakava
24. Ari-jos
25. Jaukas
26. Kamara
27. Farsas
28. Parkas
29. Kremas
30. Sostas
31. Samtis
32. Markas
33. Afrika
34. Rak-tas
35. Žaibas
36. Žirafa
37. Haitis
38. Sartai

KRYŽIAŽODIS**Vertikaliai:**

1. Varnų šeimos paukštis.
2. Populiariausias praėjusių metų šokis.
3. Moteriškas vardas.
4. Iškaltos menos mokslas.
6. Poeto Mieželaičio vardas.
7. Vaikų grupės POP ŠOU vadovas.
8. Lietuvių estrados grupė.
13. Žemaitės apsakymas.
14. Visų dievų šventykla senovės Graikijoje ir Romoje.
18. Žodžio "šlapia" antonimas.
19. Norvegijos sostinė.
22. Džordana...
23. Garsus poetas lyrikas.
26. Portugalijos sostinė.
27. Katalikų ir stačiatikių liturginių metų laikotarpis, skirtas priešvėlykiniam pasninkui ar atgailavimui.
29. Trečias pagal dydį Lietuvos miestas.
34. Vyrishkas vardas.
35. Moteriškas vardas.

Horizontaliai:

5. Šiaurės rytų Afrikos valstybė.
9. Trečia pagal ilgį Lietuvos upė.
10. La Manšo...

11. Kasdieninis maisto produktas.
12. Valstybė Viduržemio jūroje.
15. Žodžio "kurpės" daugiskaitos galininko linksnis.
16. Valstybė, kurios sostinė Hanojus.
17. Autobusų ir pan. stovėjimo ir remonto vieta.
19. Stambus jūrų vėžys, vertinamas dėl gardžios mėsos.
20. J.Basanavičiaus leistas laikraštis.
21. Styginis instrumentas, kiek didesnis už smuiką.
24. Neloja, nekanda, o į namus neįleidžia.
25. Vienas iš peršalimo požymių.
28. Laidos "Prieš srovę" režisierius.
30. Aukščiausias valstybinės valdžios organas.
31. Bendras vardas mergininkui, medžiotojui žymėti.
32. Žodžio "jungti" antonimas.
33. Serialas, rodomas per BTV.
36. Senovės graikų karo ir išminties deivė.
37. Įtvirtinta antikinio Graikijos miesto dalis, paprastai esanti ant kalvos.
38. Serialo "Dalasas" veikėjas.
39. Prietaisas drabužiams lyginti.

Sudarė Nida Pranskūnaite

Anekdotai

- Tetulyt, kodėl tu neužmerki akių? - klausia septynmetis Laurynas.

- Nesuprantu, vaike, ką tu čia šneki, - nustebusi taria teta.

- Tėvelis kartą sakė mamytei, kad mes gausim krūvą pinigų, kai tu užmerksi akis.

- Ką daryti, kad rankos visada būtų baltos?

- Ogi nieko!

- Ar tu galėtum vesti merginą tikrai dėl pinigų?

- O argi būtų teisinga palikti ją senmerge tik dėl to, kad ji turi daug pinigų?

- Kaip vadinasi tokios būtybės, kurios gali gyventi tiek vandenyje, tiek ant žemės? - klausia mokytojas.

- Tai jūrininkai, - atsako mokiny.

Viena moteris atbėga pas kitą:

- Iuriu tau tučtuojau pasakyti šią pri-trenkiančią naujieną, kol nesužinojau, kad tai netiesa!..

Berniukas su tėčiu nueina į kiną. Pamatęs, kad indėnai dažosi veidus, klausia, kodėl jie taip daro.

Tėtis paaiškina:

- Jie ruošiasi kariauti su kitais žmonėmis.

Vakare sūnus įpuola į kabinetą šaukdamas:

- Tėti, greičiau bėkim! Mama ruošiasi kariauti!

Patikėk mumis, gerbiamas PPP

Gavome keletą laiškų, kurių autoriai vos neverkšlėdami prašo jais patikėti. "Nemeluojame!" Toks tų laiškų leitmotyvas, bet mūsų redakcijoje yra skeptikų, abejojančių autorių teisingumu.

O kaip Jūs, gerbiami skaitytojai?

NETURĖJO STIKLIUKO

Trims jauniems vaikinams - Jonui, Petriui ir Antanui - labai skaudėjo galvos. Nusipirkę butelį "kaukolinio", jie nusprendė pataisyti pašlijusią sveikatą, tačiau (o Dieve!) apsičiupinėjo - ogi nėra stikliuko.

- Ką darysime? - klausiamai pažvelgė Jonas į savo draugus.

- Blogai, - konstatavo Petras.

- Tragikomiška, - reziūmavo Antanas, - bet padėtis, atrodo, be išeities.

Vyrai ilgai diskutavo, tačiau taip ir nesumastė, kur gauti stikliuką ar kokią kitą talpą, į kurią galima išpilti vaistus. Taip ir išsiskirstė skaudančiomis galvomis.

"Kai pasakojau šią istoriją, - rašo užbaigdamas laišką vienas iš tos trijulės, - niekas manimi netiki. Pūti, sako, miglą į akis. Taip nebūna!

Patikėk manimi nors tu, PPP!"

IR KAM TIE ŠALDYTUVAI?!

"Dažnai girdžiu ūkininkus dejuojančius, kad jiems niekaip nepavyksta atšaldyti pieno iki 8 laipsnių. Man tokia problema neegzistuoja. Tačiau, kai savo technologinę paslaptį jiems aiškinu, niekas netiki, kad ji efektyvi.

O mano technologija paprasta. Vos pamelžiu karvę, pasigaunu pievoje tris didesnes varles ir paleidžiu jas nardyti pieno kibire. Varlės, kaip žinoma, šalta-kraujai gyvūnai, ir nuo jų pienas labai greitai atšąla iki naujųjų europietiško standartų.

Varles iš bidono išgaudau jau susiruošęs į pieno supirkimo punktą. Paleidžiu jas toliau ganytis laisvėje ir man dar ne kartą patarnauti".

Šį laišką pasirašė grytelninkas Lukas J.

iš Pandėlio seniūnijos. PPP nežino, ar galima juo tikėti. O gal reikėtų padaryti kontrolinį eksperimentą? Pabandykite, gerbiami skaitytojai!

AR TIKRAI TURIME SAVO UNDINĘ?

"Kiekvieno mėnesio delčios pirmą sekmadienį, lygiai 23 val. 30 minučių, Rokiškio ežere pasirodo keista būtybė: merginos galva, plaukai, krūtinė, liemuo, o štai vietoj kojų - žuvies uodega. Tai be jokios abejonės undinė, kuri gyvena ežero dugne. Dažnai nueinu jos pasižiūrėti, nors arti ji neprisileidžia, tuoj neria į ežero bangas. Kviečiau kartą draugą, bet jis tik nusijuokė. Nemeluok, sako".

Šio laiško autorius pavardės prašė neskelbti, bet primygtinai reikalavo pranešti visiems skaitytojams, kad ne tik Amsterdamas, bet ir Rokiškis turi savo undinę.

PAČIAME ROKIŠKIO CENTRE

"A. a. senelis man pasakojo, kad Nepriklausomybės aikštėje, lygiai 25 metrai į šiaurę nuo buvusio valstybinio komercinio banko, užkastas lobis. Mano senelis tai sužinojo iš savo senelio, kuris 1812 metais pats matė, kaip toje vietoje darbavosi keli Napoleono kareiviai.

Paklauskite, kodėl aš nepasinaudojau senelio informacija? Ogi todėl, kad lobis užkeiktas: kas bandys jį atkasti, apaks. O aš visai nenoriu būti aklas".

Laiško autorius irgi nori likti nežinomas. Atseit žmonės melagiu apšauks.

PPP redkolegija

PRAGIEDRULIAI

Mūsų adresas:

Nepriklausomybės a. 22

4820 Rokiškis

Tel./Faks. 5 13 54

e-mail:

pragiedruliai@post.omnitel.net

Leidėjas UAB "Rokiškio pragiedruliai"

Indeksas 424.

2 spaudos lankai.

Laikraštis leidžiamas

antradieniais ir

penktadieniais

Tiražas 5970 egz.

Redaktorius

Vygandas Pranskūnas

Korektorė ir skelbimų

tvarkytoja

Rasa Čižauskienė

Leidybos centras:

Jolita Kaškevičienė,

Robertas Uldukis

Autoriai atsako už pateiktus faktus ir kitą informaciją.

Redakcija už reklamos ir skelbimų turinį neatsako.

Skelbimai ir prenumerata redakcijoje priimami darbo dienomis.

*Kas gražu, atsilieps, kas
teisinga, nemirs, nors
vandenim, kalnais apklotum.
Vaižgantas*

PRAGIEDRULIAI

Nepriklausomas rokiškėnų laikraštis

1998 m. rugsėjo 4 d. penktadienis. Nr. 48. Kaina 0,60 Lt.

KAIP APSUKRUS VYRUKAS NUVILIOJO MOTERIS Į ŠVEDIJĄ

Dvi rokiškietės ir dvi obelietės laikraštyje perskaitė skelbimą, kad Švedijoje galima neblogai uždirbti. Moterys susirado tokį laibgaliatį Artūrą Ževeliauską, kuris joms paaiškino, kad skelbime parašyta tikra teisybė. Švedijos miškuose reikia rinkti mėlynės. Per mėnesį bus galima susikrauti nemažai kapitalo.

Moterys dar labiau apsidžiaugė, kai Artūras jas pažadėjo savo automobiliu į Švediją gabenti ir po mėnesio parvežti atgal.

Už darbo prirodymą iš moterų Artūras paprašė po 130 JAV dolerių.

- Jis mus savo automobiliu nuvežė į Lenkijos Gdansko uostą. Visi kartu ir jo automobilis keltu po paros pasiekė Švediją. Aišku, kad už kelionę mokėjome papildomai. O čia ir prasidėjo nesusipratimai. Paaiškėjo, kad dėl mėlynių rinkimo Artūras su niekuo nebuvo susitaręs. Ir dar bėda - mūsų palydovas svetimose šalyse negalėjo susikalbėti nei švediškai, nei angliškai. Be to, nuo uogų rinkimo pradžios jau buvo praėjusios daugiau kaip 2 savaitės, miške mėlynių beveik neradome, - pasakojo mikrorajone gyvenanti rokiškietė, kurios pavardės neminėsimė.

Švedijos miške tarp moterų ir Artūro įvyko kivirčas. Vedlys kažkur buvo dingęs, bet vėliau sugrįžo.

- Supykusios ir pasijutusias apgautos paprašėme Artūro, kad mus

sugrąžintų į Rokiškį. Jis sutiko. Taip vėl atsidūrėme uoste. Mes nuėjome į kelto keleivių salę, o Artūras, pasakęs, kad kitose laivo patalpose paliks automobilį, išėjo. Plaukdamos į Gdanską savo vedlio taip ir nesulaukėme. Išlipusios su nešuliais (vežėmės palapinę, dujinę viryklę, kitus rakandus), nežinojome, ką da-

ryti, - tęsė pasakojimą apgauta rokiškietė.

Tris paras keturios moterys praleido Gdansko policijos kieme, nes neturėjo tolimesnei kelionei pinigų.

Kaip jos grįžo į gimtinę, tegu tai būna paslaptis. Tačiau visos sveikos ir gyvos dabar yra Rokiškyje ir Obeliuose.

Grįžusios pradėjo ieškoti jas apgavusio vedlio. Kai Artūrą surado, geruoju paprašė už neteisybes ir apgavystę grąžinti išleistus pinigus. Tas nesutiko.

Taip rugpjūčio 31 d. Rokiškio rajono policijos komisariate atsirado pareiškimas, kuriame prašoma prigriebti Artūrą Ževeliauską, kad jis kiekvienai už padarytą žalą sumokėtų po 4800 litų.

Suprantama, policijos pareigūnai nuodugnai ištirs įvykio detales, tačiau galutinį sprendimą turėtų tarti teismas.

Šios moterys tikriausiai jau nebevažiuos į užsienį uogauti. Tačiau, ko gero, atsiras kitų, kuriuos už pinigus gal net Sibire sutiks meškoms vilnas kirpti. Juk lengvatikių nestinga. Kaip ir apgavikų.

Ernestas Čižinauskas

